

Шелевер А.М.
здобувач
Неізнєвна О.В.
к. е. н., доцент кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету
економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ

Постійний розвиток економічної сфери, а саме її вагомої ланки – банківської системи, – це вагома проблема сьогодення. Нестабільність банківського сектора України обумовлюють слабкість системи забезпечення стійкого і стабільного розвитку, спільно з відсутністю конструктивних методів захисту банків від зовнішніх і внутрішніх загроз, що в повній мірі доведено світовою економічною кризою 2008 і 2014 року, коли банківська система нашої країни зіткнулася з безліччю найсерйозніших викликів, які вимагали скоординованої та адекватної відповіді. І тому гостро постає питання щодо забезпечення стабільного економічного розвитку в країні, який залежить від банківського сектору економіки. Одним з головних факторів економічного розвитку банків є його фінансова стійкість.

Складною та не до кінця розкритою проблемою залишається забезпечення та зміцнення фінансової стійкості банків. Так як вона наявна у розвинутих країнах світу, тому і набула загальнонаціонального значення і для нашої країни, що здебільшого спричинено специфікою розвитку вітчизняних банків. Ось чому ефективно управління і забезпечення власної фінансової стійкості набуває обов'язкового значення та є основним стратегічним завданням кожного комерційного банку.

Дослідженням даної проблеми займалися різні науковці. Значну увагу приділили такі зарубіжні вчені, як Е.Дж. Долан, Р.Дж. Кемпбелл, Р.Л. Міллер, П.С. Роуз, Дж.Ф. Сінкі, Дж.К. Ван Хорн. Також значні напрацювання вітчизняних дослідників: Л.П. Бєлих, М.З. Бора, В.В. Іванова, С.І. Кумок, Ю.С. Масленченкова, Г.С. Панової, Л.С. Сахарової, О.Б. Ширінської.

В сучасних умовах розвитку економіки України особливе місце відводиться збереженню і зростанню фінансової стійкості банківських структур. «Під стійкістю слід розуміти, здатність банку в динамічних умовах ринкового середовища протистояти негативним зовнішнім і внутрішнім факторам, забезпечуючи надійність вкладів юридичних та фізичних осіб, захист інтересів акціонерів та своєчасне виконання своїх зобов'язань з обслуговування клієнтів, що в цілому визначає стабільність і ритмічність приросту прибутку» [4].

У процесі аналізу фінансової стійкості банку дуже важливо враховувати такі грошові потоки, що впливають на ефективність діяльності банку, як:

- отримання доходів за відсотками за всіма типами банківських активів;
- зміна вартості портфеля цінних паперів на ринку;
- виплата відсотків за залученими ресурсами;
- чистий приплив або відтік нових ресурсів (власного капіталу і залучених коштів);
- зміна вартості активів, що викликано потребою в їх позаплановій реалізації в цілях виконання поточних зобов'язань або переказу грошових коштів в інші види вкладень. Перше, що дає можливість визначити рівень фінансової стійкості банків – це аналіз структури банківських активів і пасивів. При здійсненні аналізу активів важливо враховувати той момент, що частка працюючих активів у балансі банку має становити не менше 50 %. Якщо банк має значну частку «поганих» активів, то це призводить до зниження віддачі активів і втрати ліквідності. Крім цього, слід враховувати співвідношення основних видів працюючих активів: кредитів і цінних паперів. При цьому частка кредитів у портфелі активів банку не повинна перевищувати 60–65 % валюти балансу, а частка цінних паперів повинна становити 20–25 %. Разом з тим, навіть якщо сукупний обсяг кредитного портфеля задовольняє вказаним обмеженням, але в ньому в основному є кредити одного виду, то активи не можна вважати досить диверсифікованими. Проблемами фінансової стійкості українського банківського сектора залишаються: недостатня капіталізація банківської системи для реалізації завдань щодо економічного зростання і обмежена ліквідність [1].

Крім того, зменшення капіталу кредитних установ зумовлює негативні наслідки як для самої банківської системи, так і для економіки в цілому. Дивлячись на той факт, що власний капітал має депонувати різницю між активами і пасивами за строками, то в умовах переважання короткострокових пасивів і недостачі рівня власного капіталу банків не можуть здійснювати вкладення коштів у середньо- і довгострокові проекти. Дивлячись на це, потрібно проводити рекапіталізацію національних банків, яка повинна здійснюватися відповідно до Комплексної програми рекапіталізації вітчизняної банківської системи. У цій програмі обов'язково повинні міститися чіткі критерії відбору банків з метою їх подальшої підтримки і основні принципи прийняття даного роду рішень [2].

Виходячи з вищезазначеного, необхідно виділити такі рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості банків в Україні:

- Зміцнення зв'язків співпраці з різноманітними підприємствами, що дозволить мінімізувати вплив зовнішніх ризиків, що дасть можливість підвищення престижу і довіри до банків. З цією метою необхідно удосконалити технології розрахунків, диверсифікацію клієнтської бази по галузях;

- Формування механізмів, які забезпечували б захист банківських депозитів від нестабільності на світовому ринку і від інфляції, спільно з удосконаленням системи грошових переказів і платежів;

- Диверсифікація кредитних портфелів по галузевій приналежності клієнтів і за термінами дозволяє подолати результативно-детерміновані ризики ліквідності і страхувати зовнішні структурно-функціональні ризики активних операцій;

- Освоєння нових інформаційних продуктів, впровадження прогресивних технологічних прийомів банківського менеджменту сприяє попередженню технічних ризиків;

- Підвищення ступеня прозорості діяльності вітчизняних банківських установ для органів нагляду [3].

Крім того, банки повинні розробляти стратегії посткризового розвитку, що забезпечують адекватні системи управління ризиками, прибутковістю, ліквідністю і капіталом. Банки повинні постійно реалізовувати заходи щодо збільшення капіталізації за рахунок існуючих і нових учасників. Слід також зазначити, що комплексний підхід до всіх аспектів діяльності банківських установ дозволить ефективно запобігати банківським кризам і підвищувати фінансову стабільність поряд з конкурентоспроможністю на банківському ринку.

Висновок: В нинішніх умовах нестабільності і напружених зовнішньополітичних відносин на міжнародному ринку найбільш важливо вирішувати питання фінансової стійкості комерційних банків, адже стабільне функціонування банківської системи забезпечить створення умов для вдалого розвитку економіки країни. В результаті застосування рекомендацій і заходів по підвищенню фінансової стійкості, банк забезпечить досягнення стратегічних і тактичних фінансових цілей банку, сприятиме підвищенню рівня прибутковості, зниженню ризиків, контролю і підтримання ліквідності і платоспроможності на достатньому рівні, що в кінцевому підсумку матиме позитивний вплив на фінансову стійкість комерційного банку.

Список використаних джерел:

1. Карминский А.М., Морозкин А.Ю. Нужна ли модернизация российской банковской системы? // Банковское дело. – 2010. – № 3. – с.18–21.

2. Листратов Н.А. Проблемы финансовой устойчивости банка // Молодой ученый. – 2017. – № 21. – С. 209–211. – URL <https://moluch.ru/archive/155/43614/>

3. Мурысёв А.А. Проблемы обеспечения финансовой устойчивости коммерческих банков // Молодой ученый. – 2016. – № 11. – С. 864–867.

4. Родин Д.Я. Формирование стратегий устойчивого развития коммерческих банков: проблемы теории и методологии. – Краснодар: Кубанский государственный аграрный университет, 2010 – 300 с.